

Tidpunkt:

Onsdag 9 september 2015

kl 15:30-17:00

Plats:

Farsta bibliotek

Justerat den 17 / 9, 2015

Eleonore Eriksson

Rasmus Jonlund

Närvarande**Ledamöter:**

Eleonore Eriksson (S)

Ordförande

Rasmus Jonlund (FP)

Vice ordförande

Tjia Torpe (MP)

Ann Mari Engel (V)

Anders Blom Hartung (M)

Ulf Lönnberg (KD)

Ersättare:

Ledamot Fredrik Stiernstedt (S), ersättare Andrea Nylin (S) och ersättare Anne-Lie Elfvén (FP) var förhindrade.

Tjänstemän:

Avdelningschef Ann-Charlotte Backlund, Lisa Sarban och sekreterare Maria Sadeghzadeh

Förvaltningen informerade om

- Innan sammanträdet gjordes en rundvandring i Farsta Centrum där områdena för de tänkta förändringarna för Farsta enligt ärende 4 visades.

§ 1
Justering av dagens protokoll

Beslut

Kulturmiljöutskottet utser ordförande Eleonore Eriksson (S) att tillsammans med vice ordföranden Rasmus Jonlund (FP) justera dagens protokoll.

§ 2

Godkännande av föregående protokoll

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar att godkänna anmälan av protokoll 3/2015 från utskottets sammanträde den 3 juni som justerats den 9 juni 2015.

§ 3 Anmälningssärenden

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Anmälan görs av:

- 3a) Kulturförvaltningens beslut enligt delegation, avseende Kulturmiljö 2015-05-26 – 2015-08-31
- 3b) Ställningstagande angående kulturhistorisk klassificering, Buketten 8, dnr. 4.6/1573/2015
- 3c) Ställningstagande angående kulturhistorisk klassificering, Schultz 19, dnr. 4.6/1588/2015

§ 4**Remissvar angående samråd om program för Tyngdpunkt Farsta i stadsdelen Farsta**

Dnr. 4.1/1795/2015

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar enligt förslag från ordförande Eleonore Eriksson (S), Tjia Torpe (MP) och Ann Mari Engel (V)

1. att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till remissvar
2. att tillägga att synpunkterna från Farsta stadsdelsnämnds beslut 27 augusti 2015 ska beaktas och att det fortsatta arbetet ska i ske i nära samverkan med stadsdelen
3. att särskilt framhålla behovet av att närmare analysera området kring Farsta gård med hänsyn till kulturhistoriska värden och behovet av eventuell idrottsplats
4. att beslutet har omedelbar justering

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2015-08-24.

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar enligt följande:

- i huvudsak tillstyrka programmet Tyngdpunkt Farsta med de synpunkter som framförs i tjänsteutlåtandet

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat programarbete för tyngdpunkt Farsta. Programmet syftar till att möjliggöra 8000 nya bostäder samt verksamhetslokaler skolor, m.m. Farsta, Farsta Strand och Larsboda byggdes ut som en ABC stad under 1950-talet med centrum, bostäder och arbetsplatser. Områdets planering med bebyggelse i enklaver där den vackra naturmarken fick en betydelsefull roll har stora stadsplaneringshistoriska och kulturhistoriska värden. En omfattande del av bebyggelsen äger särskilda kulturhistoriska värden. Det finns också en mängd fornlämningar i området.

Kulturförvaltningen ser goda möjligheter till förtätning och till en ny årsring. Det är viktigt att den ursprungliga strukturen blir avläsbar samt att den ursprungliga bebyggelsen lämnas orörd. Särskild hänsyn bör tas till centrum där ett enskilt höghus inte är lämpligt, till Farsta gård som behöver ett större respektavstånd samt till Telias område där vidare utredningar krävs. Även för den mängd fornlämningar som finns inom planområdet krävs ytterligare utredningar. Campingstugorna vid Drevviken bör inventeras tillsammans med andra liknande områden i Söderort innan det kulturhistoriska värdet helt kan bedömas.

Kulturlivsundersökning skulle behövas för att komplettera övriga underlag i den fortsatta planeringen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Eleonore Eriksson (S) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt förslag från Eleonore Eriksson (S), Tjia Torpe (MP) och Ann Mari Engel (V) (se beslutet).
- 2) Vice ordförande Rasmus Jonlund (FP), Anders Blom Hartung (M) och Ulf Lönnberg (KD) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kulturmiljöutskottet beslutar enligt förslag från Eleonore Eriksson (S), Ann Mari Engel (V) och Tjia Torpe (MP).

Reservation

Vice ordförande Rasmus Jonlund (FP), Anders Blom Hartung (M) och Ulf Lönnberg (KD) reserverar sig mot förslaget till förmån för förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Rasmus Jonlund (FP) enligt följande:

Helhetsgreppet för Farstas utveckling genom programmet Tyngdpunkt Farsta är mycket bra. I detta arbete är det särskilt viktigt att staden lyckas med en god stadsutveckling och en positiv förtätning samtidigt som Farstas stora resurser tas tillvara.

De kulturhistoriska bedömningarna är en mycket viktig del för kloka och sammanvägda beslut kring hur Stockholm byggs och utvecklas. I kulturnämndens uppdrag ligger att ta ställning till detaljplaner utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och utifrån gällande lagstiftning i plan- och bygglagen och miljöbalken. Den sammanvägda bedömningen görs sedan i stadsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige.

§ 5**Remissvar angående samråd om förslag till detaljplan för Trollhättan 30 m fl. i stadsdelen Norrmalm**

Dnr 4.1/1991/2015

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag:

1. att avstyrka föreliggande planförslag
2. att omedelbart justera ärendet

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2015-08-24.

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett detaljplaneförslag för Trollhättan 30, en del av Galleriankvarteret som innebär att befintlig byggnad från 1976 rivs och en ny byggnad betydligt större och högre uppförs. Den föreslagna kontors- och handelsbyggnaden får en yta på 44000 kvm. I planen ingår också ett mindre bostadshus med 28 lägenheter. Byggnaden kommer att höja sig över övriga byggnader i kvarteret och över intilliggande bebyggelse och kragar också ut över gaturummet i vissa delar. Byggnaden blir påtaglig från flera håll och påverkar gaturummen speciellt vid Hamngatan och från Kungsträdgården. På längre avstånd, från Skeppsholmen kommer planerad byggnadsvolym att skymma de fem höghusen och tornet på Jacobs kyrka kommer inte att kunna ses i siluett mot himlen. Förslaget kommer att medföra att riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården påverkas negativt med den uppdrivna skalan. Kulturförvaltningen anser att byggnaden är alltför stor och hög och avstyrker föreslagen plan.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Ordföranden Eleonore Eriksson (S) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Rasmus Jonlund (FP), ordförande Eleonore Eriksson (S), Tjia Torpe (MP), Ann Mari Engel (V), Anders Blom Hartung (M) samt Ulf Lönnberg (KD) enligt följande:

kan bidra till att läka en del sår från den tid då kommunfullmäktige rev stora delar av Klara, varav det mesta helt i onödan. Det är mycket angeläget att de som nu har ansvaret för Stockholms utveckling inte gör liknande misstag; bygger ut och högt i City utan någon ordentlig genomtänkt stadsplanering för Citys helhet.

Det aktuella ärendet Trollhättan 30 måste innehålla fler bostäder. Kontor bidrar inte till ett mer levande city. Att bostäder kan inrymmas och mängden bostäder kan motivera en högre höjd än dagens byggnad men det är likväl viktigt – även om bostäder tillskapas – att den nya byggnadens volym och höjd tar hänsyn till staden som helhet liksom den nära stadsmiljön.

Det är bra att city utvecklas men den föreslagna byggnaden är för stor och hög. En skalförskjutning av dessa mått öppnar upp för en rejäl oönskad förändring av stadsrummet. Byggnaden återfinns i ett mycket framträdande läge i staden. En helhetslösning i detta absoluta toppläge i Stockholms City måste också kunna inrymma ett flertal bostäder i den ekonomiska totalkalkylen.

De kulturhistoriska bedömningarna är en mycket viktig del för kloka och sammanvägda beslut kring hur Stockholm byggs och utvecklas. I kulturnämndens uppdrag ligger att ta ställning till detaljplaner utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och utifrån gällande lagstiftning i plan- och bygglagen och miljöbalken. Den sammanvägda bedömningen görs sedan i stadsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige.

§ 6**Remissvar angående samråd om förslag till detaljplan för Flygmaskinen 2, Rödabergsskolan och Sankts Eriksparken, i stadsdelen Vasastaden**

Dnr. 4.1/2263/2015

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag:

1. att tillstyrka föreslagen detaljplan med de synpunkter som framförs i tjänsteutlåtandet.
2. att omedelbart justera ärendet

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2015-08-25.

Sammanfattning

Kulturförvaltningen anser att den föreslagna tillbyggnaden av Paul Hedqvist skola från 1953 är möjlig ur kulturhistorisk synvinkel. Den nya tillbyggnaden innebär att stora delar av Sankt Eriksparken tas i anspråk samt förändrar karaktär, men det handlar om områden i parken som redan idag tagits i anspråk av skolverksamhet och är kraftigt slitna. Den nya byggnaden är betydligt större än Hedqvist ursprungliga skolbyggnad och kommer att påverka upplevelsen av denna. Byggnaden anpassas dock till terrängen i parken samt gällande val av fasadmaterial och det karakteristiska gavelpartiet på Hedqvist byggnad kommer fortsatt vara synligt från öster och norr.

Kulturförvaltningen ser positivt på att parkens karaktäristiska branta bergsformationer fortsatt kommer att kunna upplevas från Norra Stationsgatan. Förvaltningen vill poängtera vikten av att skolgården gestaltas parklikt och välkomnande samt att upplevelsen av skola i park fortsatt får råda.

Kulturförvaltningen anser att det nya lastintaget, i form av en hög, fristående hiss och gångbrygga, kommer att påverka upplevelsen av Dannemoragatans smala gaturum, samt upplevelsen av Hedqvist skolbyggnad som elegant tronar uppe på klippan. Det vore önskvärt att andra lösningar utreddes.

Förvaltningen beklagar rivningen av skolbyggnaden 'Röde orm' från 1989 men bedömer att byggnadens kulturhistoriska värde inte är tillräckligt högt för att avstyrka en rivning. Gällande planerad rivning av garage- och förrådslängan från 1920-talet längs Dannemoragatan

förordar kulturförvaltningen att ett bevarande utreds, då garage- och förrådslängor från denna tid är ett sällsynt inslag i stadsbilden.

Hedqvists ursprungliga skolbyggnad samt träd och annan värdefull vegetation bör få tydligare skydd i planen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Ordföranden Eleonore Eriksson (S) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Rasmus Jonlund (FP) enligt följande:

De kulturhistoriska bedömningarna är en mycket viktig del för kloka och sammanvägda beslut kring hur Stockholm byggs och utvecklas. I kulturnämndens uppdrag ligger att ta ställning till detaljplaner utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och utifrån gällande lagstiftning i plan- och bygglagen och miljöbalken. Den sammanvägda bedömningen görs sedan i stadsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige.

§7 Övriga frågor

- Ledamot Tjia Torpe (MP) ställde en fråga om planerna för Storkyrkobadet i Gamla Stan. Avdelningschef Ann-Charlotte Backlund skulle undersöka detta.

Vid protokollet

Maria Sadeghzadeh